

Bánovské noviny

Ročník: XIX.

Číslo: 1/2020

Decembar 2020

Príhovor starostky

Milí Bánovčania!

Pomaly sa končí rok 2020, rok, ktorý by som nazvala „zvláštny“.

Keď sme si na Silvestra 2019 priali všetko dobré - zdravie, šťastie - ani vo sne by nám nenapadlo, čo nás čaká a aký rok je pred nami. Nikedy skoro na jar sme síce počuli, že kdesi v Číne, sa vyskytol vírus Covid, ale bolo to ďaleko a pre nás nepredstaviteľné, aby nás niečo také malé a neviditeľné mohlo ohroziť. Mali sme plány, čo v obci urobíme, podali sme si žiadosti a čakali na ich schválenie. Tešili sme sa, že nám konečne po štyroch rokoch od podania žiadosti dovezli kompostéry. Vo štvrtok 12. marca 2020 bola na Slovensku vyhlásená mimoriadna situácia a tým sa náš život úplne zmenil. Koronavírus sa vyskytol aj na Slovensku. Nastala pre nás nová situácia. Nevedeli sme, ako máme reagovať, veď takú skúsenosť nikto nemal. Obec začala dezinfikovať verejné priestranstvá, dali sme šíť rúška, aspoň po jednom do každej domácnosti, aby ľudia mohli ísť na nákup. Ponúkli sme dôchodcom pomoc pri zabezpečovaní liekov, nákupov a obedov, lebo tvoria najviac ohrozenú skupinu. Zabezpečili sme ochranné a dezinfekčné prostriedky pre všetkých zamestnancov obecného úradu a do každej obecnej budovy. Boli to nečakané výdavky, ale pre bezpečnosť občanov sme neľutovali ani jedno euro. Problémy nastali, keď bol vyhlásený zákaz zhromažďovania. Museli sme zrušiť najprv stavenie mája, potom Medzinárodný deň detí a nakoniec s veľmi ťažkým srdcom po 25 rokoch aj Bánovský čurbes. Zákaz stretávania sa, začal platiť v kostoloch, školách, na detských ihriskách, a dotkol sa aj rodinných osláv. Začali sme mať problémy aj pri organizovaní pohrebův. U nás na dedine považujeme za samozrejmosť prejsť poslednú úctu spoluobčanovi účasťou na pohrebe. Veľmi zle sme znášali obmedzený počet ľudí na poslednej rozlúčke. Nosili sme rúška a čakali, že sa všetko čoskoro skončí.

Potom začali prichádzať zlé správy jedna za druhou, postupne sa začali rušiť výzvy, ktoré nám mali zabezpečiť finančnú pomoc. Obciam oznámili, že podielové dane, ktoré dostávame na chod obcí, budú krátené. Takže príjmy sa znížili, a prišli nečakané výdavky. Potom prišla druhá vlna koronavírusu a začalo sa plošné testovanie. Prvé kolo a potom kolo druhé. Chceme sa poďakovať dobrovoľníkom z radov hasičův, ktorí nám nezištne pomáhali, tiež dievčatám zdravotníckam a administratívnym pracovníckam, ktoré aj napriek riziku nákazy boli veľmi ochotné pomôcť a k občanom pristupovali ohľaduplne. Vďaka patrí aj obeťavým príslušníkom policajného zboru a armády. Keďže všetko to boli Bánovčania, poznali našich občanův a snažili sa ku každému pristupovať individuálne. Uprednostňovali chorých, starších, a tak zabezpečili plynulý priebeh testovania. Aj tu sa prejavila spolupatričnosť a ľudskosť. Naše šikovné ženy napiekli maskrty, ktoré dobrovoľníkom v krátkej chvíli oddychu dobre padli. Ďakujem aj cukrárkam a tiež všetkým občanom za bezproblémový priebeh testovania.

Napriek tomu, že nám príslušníci armády priniesli materiál na dezinfekciu, obec tiež nakúpila ochranné prostriedky a dezinfekciu. Poskytli sme obedy, vyplatili administratívnych pracovníkov

a finančne pokryli ďalšie záležitosti, ktoré nám má štát preplatiť. Zase sme však odkrojili z nášho obecného rozpočtu.

Napriek nedostatku financií sme tohto roku vymenili dvere a okno na budove šatní na futbalovom ihrisku. Každú domácnosť sme vybavili kompostérom, a ak by kompostér nepostačoval, otvorili sme v záhrade obecného úradu malú kompostáreň, kde môžu občania nosiť konáre, trávu, burinu, listie. Chceme tým čo najviac zamedziť spaľovaniu mokrej trávy a listia. Vďaka nadácii EPH /nafta/ a spoluúčasti obce sme urobili osvetlenie cintorína od domu smútku po hlavný kríž, čo predstavuje prvú fázu prác. Pokiaľ nám to finančná situácia dovoľí, budeme pokračovať v osvetlení ďalšej časti cintorína aj na budúci rok.

Na začiatku som písala o zrušení výzvy na rekonštrukciu miestnej komunikácie cintorínska. Obecné zastupiteľstvo sa na svojom zasadnutí dohodlo cestu opraviť z vlastných prostriedkov. Financie sme mali na rezervnom fonde ako rezervu našej spoluúčasti k projektom. Keďže situácia je nepredvídateľná, ťažko povedať, či nejaké výzvy budú. Urobila sa cesta i parkovisko pred cintorínom a vyasfaltoval sa vstup pred domom smútku. Minulý rok sme opravili materskú školu a tento rok sme dorobili striedky nad schodiskom, čo sme v jeseni nestihli. Nie je toho veľa, ale sme radi, že sa nám aspoň niečo podarilo v tomto finančne veľmi ťažkom roku.

Do konca roka 2020 nás čakajú možno ďalšie testovania. Uvidíme, ako dopadne. Koronavírus sa vyskytol aj v našej obci, pokiaľ vieme už v jedenástich rodinách. Našťastie, choroba mala ľahší a stredný priebeh. Dúfajme, že to tak aj ostane a tento zvláštny rok sa skončí a všetko sa vráti do normálu.

Tento rok vychádzajú Bánovské noviny vo vianočnom čísle. Dovoľte mi, milí spoluobčania, zaželať vám, aby ste Vianoce prežili v kruhu vašich najbližších v zdraví, pokoji a v pohode. Prajem vám, aby budúci rok neprinesol žiadne nepríjemné prekvapenia a aby sme žili život, na aký sme boli zvyknutí, tešili sme sa z drobností, ktoré sme si často ani nevážili, keď sme ich mali. Nech sa každému z vás i všetkým nám spoločne darí.

Ludmila Ďurčáková
starostka obce

VINŠ DO ROKU 2021

Milí Bánovčania,

želáme vám, aby dobrých ľudí bolo dosť,
aby sme žili iným pre radosť,
aby deti netrpeli, aby mladí neumreli,
aby zdravie zvíťazilo,
aby sme sa správali k sebe milo,
aby sme mali veľa síl
a zažili veľa pekných chvíľ,
aby sme vedeli pomocnú ruku dať
a aby sme sa nezabudli smiať...

KOLKO NÁS JE? (stav k 30.11.2020)
Počet obyvateľov spolu: 701 Ženy: 359 Muži: 342

VITAJ DIEŤATKO MEDZI NAMI: 2019

*Maličké zlatičko prišlo na svet
Maminke objatie a do rúk kvet
Krehká je chvíľa, tak ako dieťa
Nech sila a láska mu na ceste svietia.....*

Janindová Bianka
Demčíšáková Kristína
Mikula Ľuboslav
Eštok Patrik

NAŠI JUBILANTI: v roku 2020

*„Človek je krásny nielen
vtedy, keď má pružný krok.
Človek je krásny podľa
múdrosť, čo zrači sa mu
v oku,
podľa vrások a bielych
vlasov, podľa slov,
keď ponára sa v hovore s
deťmi do rokov,
keď aj on bol mladý.
Človek je krásny vtedy,
keď ho ľudia majú radi.“*

VŠETKÝM JUBILUJÚCIM SPOLUOBČANOM SRDEČNE
BLAHOŽELÁME !

Najstarší obyvatelia Bánovce nad Ondavou:

Poláková Mária 97 r.
Tirpáková Mária 91 r.

85 rokov sa dožívajú:
Pavlová Jolana

80 rokov sa dožívajú:
Jarabáková Anna
Kandová Jolana
Rimárová Mária

75 rokov sa dožívajú:
Dankanin Dušan
Galíková Jolana
Ihnát Ján
Kajanovičová Anna
Kočíško Mikuláš
Megis Michal

Mikulová Eva
Tóth Július

70 rokov sa dožívajú:
Baková Anna
Maťášová Terézia
Ondo Ladislav
Polák Vladimír
Rimár Dušan

65 rokov sa dožívajú:
Dudaš Ján
Feďová Anna
Korbulec Ján
Liskovská Mária
Majerník Jaroslav
Majerníková Anna
Papcunová Mária
Roková Mária
Roková Ľudmila

Zomreli v roku 2019:

RIMÁR Milan
Papcunová Anna
Ortutai Ján
Ondová Jana
Ihnátová Mária
Popeláš Ján
Rusič Ján

Timková Ľudmila
Tkáčová Marta
Tomáš Ján
Urban Ján
Varkonda Miloš

60 rokov sa dožívajú:
Durčáková Ľudmila
Erdelyiová Valéria
Eštok Ján
Fedor Ján
Horovčák Vladimír
Hviždáková Monika
Ihnátová Silvia
Lukáčová Ľudmila
Matinová Mária
Tkáč Ján
Varga Emil
Vargová Kvetoslava

EKONOMICKÉ OKIENKO:

Každý rok sa pripravuje návrh rozpočtu na budúce rozpočtové obdobie ako vyrovnaný. V roku 2019 sa naplánovali tri investičné akcie, ktoré mali byť financované z cudzích prostriedkov – dotácií, aj z rezervného fondu obce. Obec zabezpečuje z vlastných prostriedkov spoluúčast', ktorú tvorí nielen povinných minimálne 5 %, ale najmä suma na nepredvídateľné výdavky. V 2019 sa realizovala oprava Hasičskej zbrojnice vo výške 28 463,37 Eur, prístavba WC k budove Literárneho múzea Pavla Horova 37 356 Eur a rekonštrukcia budovy bývalého kina na Komunitné centrum sa z dôvodu zrušenej výzvy neuskutočnila.

Po niekoľkých rokoch žiadostí o dotáciu bolo koncom júla 2019 našej obci oznámené poskytnutie podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu na „Zvýšenie energetickej účinnosti Materskej školy v obci Bánovce nad Ondavou výmenou okien, zateplením fasády a strechy“ vo výške 170 000 Eur. V časovej tiesni sa podarilo zrealizovať nielen zateplenie a výmenu okien ale aj novú elektroinštaláciu a podlahy. Celková suma kapitálových výdavkov sa vyšplhala do výšky 183 873,86 Eur. Pri prácach na zateplení sa otvorilo niekoľko technických problémov, ktoré obec musela „za pochodu“ kvôli plynulosti realizácie projektu vyriešiť. Z bežných výdavkov 1 640,80 Eur sa dofinancoval potrebný nákup materiálu a služieb. Ďalšie výdavky na elektroinštaláciu sme hradili s finančnou podporou Nadácie EPH (1 000 Eur).

V priebehu roka sme pokračovali v asfaltových prácach na miestnych komunikáciách od kostola po MŠ, vytvorili novú asfaltovú uličku od fary Refomovanej cirkvi pod dom pána Janindu a na to naviazali na komunikáciu okolo domu pána Tótha až po dom pani Eštokovej. Obec hradila výdavky v plnej výške 23 935,63 Eur z vlastných prostriedkov.

Okrem kapitálových výdavkov obec pokračovala aj v bežných opravách a údržbe majetku. Medzi významnejšie výdavky patrila oprava strechy Múzea P. Horova vo výške 11 661,23 Eur, z toho 10 000 Eur z dotácie štátneho rozpočtu. Z prevádzkových výdavkov ešte uvádzame napr:

- ❖ Detský park – mat. na opravu lavičiek, stola, pieskoviska -845,93 Eur
- ❖ Ihrisko – brigáda (mat. na natieranie oplotenia, lavičiek, javiska) - 282,09 Eur
- ❖ Nákup stolov a stoličiek, setov (pre potreby kult. podujatí) - 1 181,36 Eur
- ❖ MŠ – matrace, stoličky a podošky, zaťah. dvere - 345,08 Eur

- ❖ MŠ – nákup učebných pomôcok (aj zo zdrojov ŠR, Nadácie VW) - 1 770,12 Eur
- ❖ Elektroinštalácie práce v obecnom klube (kvôli sťahovaniu MŠ) - 736,04 Eur
- ❖ Ihrisko – hydrant (podvrtávka a vodárske práce) - 861,37 Eur
- ❖ Vývoz kontajnerov na cintoríne - 720,84 Eur
- ❖ Vývoz kontajnera – stavebný odpad - 278,62 Eur

V roku 2019 obec zaplatila za spoluúčast' v projekte „Podpory predchádzania vzniku BRKO vybavením domácností kompostérmi v obciach Združenia obcí Ondava“ vo výške 2 293,74 Eur, ktoré by sa mali obci vrátiť v rámci operačného programu Kvalita životného prostredia. Tieto kompostéry obdržali domácnosti v jari tohto roku.

Na to, aby obec plnila svoje základné funkcie (všestranný rozvoj jej územia a starostlivosť o potreby jej obyvateľov...), ktoré jej vyplývajú zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení má obec nástroj finančného riadenia - rozpočet obce. Ten sa podľa potreby v priebehu roka niekoľkokrát upravuje a jeho plnenie za rok 2019 uvádzame v tejto tabuľke.

v Eurách	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť
Príjmy celkom	556 818,39	576 472,71
z toho :		
Bežné príjmy	277 875,49	297 803,27
z toho: daňové príjmy	236 297,73	254 878,44
nedaňové príjmy	17 919,24	19 266,31
granty a transfery	23 658,52	23 658,52
Kapitálové príjmy	185 000,00	185 000,00
Finančné príjmy	93 942,90	93 669,44
Výdavky celkom	556 818,39	541 995,10
z toho :		
Bežné výdavky	261 231,84	246 846,71
Kapitálové výdavky	295 586,55	295 148,39
Finančné výdavky	0	0
Výsledok hospodárenia		34 477,61

Beáta Baková

PODÁVANIE DAŇOVÉHO PRIZNANIA

Daňové priznanie sa podáva príslušnému správci dane (mestu alebo obci, podľa miesta, kde sa nehnuteľnosť nachádza) na **predpísanom tlačíve**, ktoré je rovnaké pre fyzické aj pre právnické osoby. Jedno tlačivo zahŕňa daň z nehnuteľností, za psa, predajné automaty a nevyhnutné hracie prístroje. K vyplnenému tlačivu je potrebné priložiť dokumenty, ktoré preukazujú zmeny vo vašom nehnuteľnom majetku (napr. kópiu rozhodnutia o povolení vkladu do katastra nehnuteľností, rozhodnutie o dedičstve a pod.). Riadne vyplnené tlačivo je potrebné odovzdať na obecnom úrade **osobne** alebo si ustanoviť zástupcu alebo ho zaslať **poštou**.

Daňové priznanie je nutné podať za to zdaňovacie obdobie, v ktorom vám vznikla daňová povinnosť (stali ste sa vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom nehnuteľnosti), a to do **31. januára** nasledujúceho roka. Rozhodujúci je stav k 1. januáru zdaňovacieho obdobia.

UPOZORNENIE! V ďalších zdaňovacích obdobiach už daňovník daňové priznanie k tej istej nehnuteľnosti nepodáva, správca dane mu doručí rozhodnutie o vyrubení dane automaticky.

Ak je pozemok, stavba, byt a nebytový priestor v bytovom dome **spoluvlastníctve viacerých osôb**, priznanie podá **každá** fyzická alebo právnická osoba, teda spoluvlastník, do výšky svojho spoluvlastníckeho podielu. Existuje však možnosť ustanovenia si na základe dohody všetkých spoluvlastníkov spoločného zástupcu, ktorý podá priznanie za všetkých. Túto skutočnosť je potrebné vyznačiť v príslušnom daňovom priznaní. Spomínaná dohoda spoluvlastníkov o ustanovení si zástupcu sa nevzťahuje na **manželov**, ktorí majú pozemok, stavbu, byt alebo nebytový priestor v bytovom dome v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov; v tomto prípade priznanie podáva len jeden z manželov.

Najčastejšie zmeny, ktoré majú vplyv na podanie daňového priznania sú:

- **kúpa nehnuteľnosti,**
- **predaj nehnuteľnosti,**
- **darovanie nehnuteľnosti,**
- **nehnuteľnosť nadobudnutá darom,**
- **zdedenie nehnuteľnosti,**
- **nehnuteľnosť nadobudnutá dražbou,**
- **získanie právoplatného stavebného povolenia**, či dohľadného stavebného povolenia – v tomto prípade sa mení druh pozemku, napr. záhrada sa zmení vydaním stavebného povolenia na stavebný pozemok. Za stavebný pozemok sú pre tento účel považované všetky parcely, ktorých parcelné čísla sú uvedené v právoplatnom stavebnom povolení a to až do doby, kým bude vydané právoplatné kolaudačné rozhodnutie. V prípade, že budete robiť prístavbu, nadstavbu, alebo iné stavebné úpravy už existujúcej stavby, ktoré si vyžadujú vydanie stavebného povolenia, parcelné čísla uvedené v tomto povolení sa z pohľadu dane z nehnuteľností, za stavebný pozemok považovať nebudú, DP podáte až po vydaní kolaudačného rozhodnutia, samozrejme, v prípade, že dôjde k zmene výmery, či počtu podlaží,
- **získanie právoplatného kolaudačného rozhodnutia,**
- **získanie právoplatného povolenia na zmeny v užívaní stavby**, na zmeny v užívaní bytu alebo časti bytu (napr. sa rozhodnete jednu miestnosť v rodinnom dome využívať na podnikanie a zmeníte jej využitie z obytnej miestnosti na kancelárske priestory),
- **zburanie stavby** – samozrejme na základe povolenia na odstránenie stavby a táto skutočnosť je následne zaznamenaná aj v katastri nehnuteľností,

- **dlhodobý nájomný vzťah**, ktorý je zapísaný v katastri – táto možnosť sa týka skôr podnikateľov, ale môže sa s tým stretnúť aj bežný človek, aj keď z opačnej strany. Ide o dlhodobý nájom pôdy **min. 5 rokov** a tento vzťah je **zapísaný v katastri**. V takom prípade je potrebné zdokladovať tento nájomný vzťah a daňové priznanie nepodáva vlastník pozemku, ale nájomca, čiže družstvo alebo farmár...

Dôležité výnimky

Ak ste nadobudli nehnuteľnosť dedením alebo dražbou, musíte daňové priznanie podať **do 30 dní od vzniku daňovej povinnosti**.

Potom, ako podáte DP, obec Vám pošle rozhodnutie. V ňom nájdete vypočítané daň za svoje nehnuteľnosti, rovnako ako všetky informácie potrebné k úhrade, a samozrejme termín do ktorého je potrebné platu zrealizovať. **Zaplatiť daň** (prip. jej prvú splátku) je potrebné **do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia**, ktoré vám mesto či obec pošle. Rozhodnutie **nadobúda právoplatnosť po uplynutí lehoty na podanie odvolania**. Táto lehota je uvedená v rozhodnutí a je stanovená na 30 dní. V praxi to znamená, že **odo dňa prevzatia rozhodnutia máte na uskutočnenie platby 45 dní**.

Zánik daňovej povinnosti

Daňová povinnosť zaniká 31. decembra zdaňovacieho obdobia, v ktorom daňovníkovi zanikne vlastníctvo, správa, nájom alebo užívanie nehnuteľnosti.

Na vyrubenie dane je rozhodujúci stav k 1. januáru príslušného zdaňovacieho obdobia. Na zmeny skutočností rozhodujúcich pre daňovú povinnosť, ktoré nastanú v priebehu zdaňovacieho obdobia, sa neprihliada.

DAŇ ZA PSA - PRIHLÁSENIE, ODHLÁSENIE

Daň za psa sa platí

- za psa staršieho ako 6 mesiacov
- za každého psa

Daňová povinnosť

- vzniká prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom daňovník nadobudol psa
- zaniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom daňovník už nie je vlastníkom alebo držiteľom psa

Oznámiť treba

- psa, ktorý dovŕšil vek 6 mesiacov, a to do 30 dní od vzniku daňovej povinnosti a v tejto lehote zaplatiť daň za zdaňovacie obdobie alebo pomernú časť dane za zostávajúce mesiace príslušného zdaňovacieho obdobia
- zánik daňovej povinnosti, ak zanikne v priebehu zdaňovacieho obdobia najneskôr do 30 dní odo dňa zániku daňovej povinnosti. Správca dane vráti pomernú časť dane za zostávajúce mesiace zdaňovacieho obdobia, za ktoré bola daň zaplatená

POPLATOK ZA KOMUNÁLNE ODPADY A DROBNÉ STAVEBNÉ ODPADY

Kto je poplatníkom?

- fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý pobyt alebo prechodný pobyt alebo ktorá je na území obce oprávnená užívať alebo užíva byt, nebytový priestor alebo prípadne inú nehnuteľnosť evidovanú v katastri nehnuteľností na iný účel ako na podnikanie
- právnická osoba, ktorá je oprávnená užívať alebo užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce na iný účel ako na podnikanie
- podnikateľ, ktorý je oprávnený užívať, alebo užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce na účel podnikania

nikania

Kedy vzniká poplatková povinnosť?

Poplatková povinnosť vzniká:

- dňom vzniku trvalého alebo prechodného pobytu
- dňom vzniku práva užívať byt, nebytový priestor alebo inú nehnuteľnosť (kúpou, nájomom a pod.)

Oznamovacia povinnosť

Daňovník je povinný nahlásiť všetky identifikačné údaje ako i údaje rozhodujúce pre správne určenie výšky poplatku najneskôr do 30 dní odo dňa, keď nastane takáto skutočnosť.

Poplatková povinnosť

Vzniká dňom prihlásenia k trvalému pobytu alebo prechodnému pobytu na území obce Bánovce nad Ondavou alebo dňom oprávnenia užívať nehnuteľnosť na území obce (vznik vlastníctva k nehnuteľnosti) alebo dňom oprávnenia užívať nehnuteľnosť na území obce na účel podnikania. Každý poplatník je povinný si splniť oznamovaciu povinnosť do 30 dní odo dňa vzniku poplatkovej povinnosti.

ŽIADOSŤ O VYDANIE SÚHLASU NA VÝRUB

DREVÍN

Výrub stromov a krovin rastúcich mimo lesa sa môže vykonať len v čase **mimo vegetačného obdobia** od 1. októbra do 31. marca a vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, teda obce. Tento vydá rozhodnutie o výrube dreviny do 60 dní odo dňa začatia konania.

Súhlas na výrub dreviny sa vyžaduje:

Na stromy s obvodom kmeňa nad 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou a krovité porasty s výmerou nad 10 m². Na ovocné dreviny, ak sa výsadba nových ovocných drevín neuskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu. Na stromy s obvodom kmeňa nad 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, ak ide o strom rastúci v súkromnej záhrade alebo záhradkárskej osade.

Potrebné doklady:

žiadosť o vydanie súhlasu na výrub drevín, kópia katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu dreviny v teréne, súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu pozemku, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom.

Poplatky:

Fyzická osoba: 10,00 €
Právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ: 100,00 €
Poplatok sa platí v hotovosti do pokladne OÚ, vždy pri podaní žiadosti.
Po vykonaní výrubu je občan povinný uskutočniť náhradnú výsadbu.

OHĽÁSENIE DROBNEJ STAVBY:

Drobná stavba je stavba, ktorá má **doplňkovú funkciu pre hlavnú stavbu**. Tou môže byť dom určený na bývanie, stavba občianskeho vybavenia, budova určená na výrobu alebo skladovanie, či stavba postavená za účelom individuálnej rekreácie. Sú to teda budovy, ktoré môžu podstatne ovplyvniť životné prostredie, pričom drobné stavby by mali spĺňať presný opak, a teda by **nemali vo veľkej miere zasahovať do životného prostredia**.

Drobné stavby môžu byť:

- prízemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 5 m, napríklad kólna, pracovne, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpady, stavby na chov drobného zvieratstva, sauny, úschovne bicyklov a detských kočíkov, čakárne a stavby športových zariadení,

- podzemné stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a hĺbka 3 m, napríklad pivnice, žumpy,

- oplotenie,
- pripojky stavieb a pozemkov na verejné rozvodné siete a kanalizáciu všetkých stavieb a pozemkov a pripojenie drobných stavieb a pozemkov na rozvodné siete a kanalizáciu hlavnej stavby,
- niektoré rekonštrukčné práce vykonávané v bytoch, napríklad rekonštrukcia bytového jadra.

Ohlásenie drobnej stavby na príslušnom úrade je potrebné vtedy, ak staviate:

- kóľnu, sklad na náradie, krmivá či hnojivá, letnú kuchynku, altánok, prístrešok na odpadové nádoby či na chov domácich zvierat, úschovňu pre bicykle a detské kočíky, pivnicu, žumpu k rodinnému domu, oplotenie pozemku,
- bazén, saunu alebo iné rekreačné vybavenie pevne spojené so zemou v stanovenom limite,
- pripojky stavieb a pozemkov na verejné rozvodné siete a kanalizáciu spolu s realizáciou tohto pripojenia.

Drobnú stavbu nemusíte ohlasovať vtedy, ak sa jedná o:

- postavenie bazény, ktorý má len dočasnú trvanlivosť,
- výmenu okien pri dodržaní pôvodného rozmeru a delenia,
- výmenu interiérových alebo exteriérových dverí pri dodržaní pôvodného rozmeru,
- stierkovanie interiérov či exteriérov,
- výmenu výplne bývalého oplotenia (pokiaľ sa nemení jeho charakter),
- postavenie menšieho prístytku pre psa alebo mačku.

Poplatok za ohlásenie drobnej stavby

Poplatok vyberá príslušný obecný alebo mestský úrad podľa Zakona o správnych poplatkoch, pričom je potrebné ho zaplatiť spolu s fyzickým podaním ohlásenia.

Výška poplatku závisí od toho, či ohlásenie podáva fyzická alebo právnická osoba:

- **10 € je poplatok za ohlásenie drobnej stavby fyzickou osobou**
- **30 € je poplatok za ohlásenie drobnej stavby právnickou osobou**

Ohlásenie drobnej stavby sa podáva na príslušnom obecnom úrade.

Prílohy k ohláseniu:

1. list vlastníctva
2. písomné sľuženie v prípade, že stavebník poverí na vybavenie žiadosti inú fyzickú alebo právnickú osobu
3. jednoduchý technický opis
4. jednoduchý situačný výkres
5. súhlas všetkých ostatných spoluvlastníkov nehnuteľnosti k uskutočneniu drobnej stavby
6. písomná dohoda s vlastníkom stavby, ak drobnú stavbu bude uskutočňovať nájomca
7. rozhodnutia, stanoviská, vyjadrenia, súhlasy, posúdenia dotknutých orgánov, vyžadované podľa osobitných predpisov

8. vyjadrenie – súhlas vlastníkov susedných nehnuteľností, v prípade že tieto budú výstavbou dotknuté
9. vyhlásenie kvalifikovanej osoby (stavebný dozor), že bude zabezpečovať odborné vedenie stavby, uskutočňovanej svojpomocou

Tlačíva k Dani z nehnuteľností, daň za psa, Oznámenie vzniku, zániku poplatkovej povinnosti za komunálny odpad, Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub drevín, Ohlásenie drobnej stavby sú na stiahnutie na obecnej webovej stránke www.banovcenadondavou.sk v sekcii Tlačíva.

Ingrid Maďarová

Piliere nášho života

Spisovateľ Max Eyth napísal román Tragédia povolania. Hlavným hrdinom je mladý inžinier, ktorému zverili významnú úlohu. Mal vybudovať most nad riekou, ktorá ústila do mora. Bola to veľmi zložitá úloha, lebo na most pôsobil príliv a odliv a pred mnohými rokmi, na začiatku technického veku ešte neboli k dispozícii presné meracie prístroje. Mladý inžinier prijal toto poverenie. Postavil most, ktorý bol odovzdaný do užívania počas veľkej slávnosti. Staviteľ bol stredobodom pozornosti a noviny písali o moste aj o ňom. Jeho finančná aj spoločenská situácia sa na nepoznanie zmenila. V Londýne založil veľký projektový ústav a oženil sa s bohatou ženou. Navonok mu nič nechýbalo, ale vo svojom vnútri mal veľký strach. Nebol si istý, či je most bezpečný, či piliere vydržia nápor vody. Nikto nevedel o jeho pochybnostiach, iba jeho manželka. Každú jeseň cestoval k mostu, sledoval nápor vody okolo neho, stále prepočítaval, či piliere sú dosť silné a pevné, aby vydržali tlak vody a vetra.

Po utíšení búrok sa vracal do svojho domova a žil ďalej, ako vážený a uznávaný človek. Až raz sa to stalo. Za búrlivej noci, keď pozoroval svoj most, videl ako po ňom prechádza vlak a videl i to, ako sa most v prostriedku prelomil. Vlak sa zrútil do spenenej vody. Most nebol bezpečný a strach staviteľa bol oprávnený. A my? Po akej ceste alebo moste medzi časnosťou a večnosťou kráčame? Dôjeme bezpečne tam, kde nám Pán pripravil miesto? Máme v tom istotu alebo žijeme v neistote až strachu, ako to s nami dopadne? Aké sú piliere nášho života, na čom sú postavené? Pán Boh nám dal slovo Božie, podľa ktorého môžeme bezpečne dôjsť na druhú stranu života. Ak sa riadime týmto slovom, nemusíme žiť v neistote a v strachu, ale práve naopak, v radoosti v Pánu v každej situácii. Takto to hovorí apoštol Pavol filipským kresťanom: Radujte sa v Pánu vždycky!

Nuž ano. My, ľudia, sa tešíme z rôznych skutočností. Tešíme sa zo svojich detí, z ich narodenia, prosperovania v školách, v živote, tešíme sa z ich úspechov. Človek sa raduje, že sa mu navrátilo zdravie po chorobe, mnoho radostí býva v rodinách, z rôznych výhier, zo získania peňazí,

majetku a podobne. Mnohí ľudia tieto skutočnosti považujú za šťastie a radosť naplňa ich srdce. Ale aké krehké sú zemské radosti? Za malú chvíľu sa môže všetko zmeniť. Úspech sa zmení na neúspech, zdravie na chorobu, radosť z detí sa môže zmeniť na žiaľ, peniaze a majetok prinesú veľa trápenia a rozbrojov medzi tými najbližšími. Všetko je také vratké a neisté. Apoštol Pavol však filipských kresťanov a teda aj nás vyzýva k inej radoosti. K radoosti trvalej, ktorá má naplniť naše srdcia. Kresťania sa majú radovať v Pánu! Máme byť šťastnými z toho, že sme získali cez Ježiša Krista ten úžasný dar - spasenie. Radosť z tejto skutočnosti má byť stále pri nás, i vtedy, keď na nás doliehajú rôzne ťažkosti či skúšky života. Filipskí kresťania nerozumeli tomu, ako je možné radovať sa stále v Pánovi. Ani my tomu nechceme rozumieť v mnohých skutočnostiach nášho života. Veď i my prechádzame rôznym krížom, srdcia nám naplnia smútkom, napríklad pri rozlúčkach s našimi blízkymi. I vtedy sa máme radovať? Apoštol Pavol hovorí: Radujte sa v Pánu vždycky! Pán Boh nám dal cez Ježiša Krista istotu v tomto živote aj v smrti. Nie sme stratení. On je pri nás. On nám pomáha, On nás vedie po svojej ceste, aby sme nezahynuli v priepasti smrti, ale žili s Ním. Ak sa podriadiame jeho vedeniu, nemusíme mať v srdci strach, ako dopadneme pri stretnutí s Ním. Radujme sa z toho, čo Pán Ježiš pre nás vykonal a denne na to myslíme. A vtedy každý deň bude pre nás jasný. Radosť prejavme oslavou Božieho mena v chráme i v domácnosti, súkromne i verejne, celým našim životom. A túto radosť v Pánu preneseť i do sveta skutkami lásky. Buďme dobrotní voči svojim blízkym. „Vaša dobrotnosť nech je známa všetkým ľuďom“, vyzýva nás Písmo. A k tomu by sme mohli ešte dodať, nech je známa všetkým ľuďom i vaša trpezlivosť, skromnosť, láska. Cez toto kresťania všetko najlepšie vyriešia. Ak sa kresťania nesnažia o prejav lásky a porozumenia, o rozširovanie dobra, je to zlé svedectvo do tohto sveta. Aj filipským kresťanom aj nám je pripomenuté, aby sme boli navzájom jeden k druhému dobrotní, vedeli sa chápať, vedeli si pomáhať, ale i navzájom odpúšťať. Lebo Boh je láska, vo svojej láske a v odpustení nás niesol aj cez tento rok 2020.

Erika Dékányová

farárka Reformovanej cirkvi v Bánovciach nad Ondávou

„A hľa, sa som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta!“ Mt 28, 20

4. januára 2020, v našom pútnickom mieste v Klokočove, bol slávnostne otvorený Jubilejný rok pri príležitosti 350. výročia slzenia ikony presvätej Bohorodičky. S touto historickou udalosťou na našom Zemplíne a v našej Gréckokatolíckej cirkvi v Košickej eparchii boli plánované mnohé akcie. Kvôli pandémie nám zostali len bannery s jej ikonou pri cestách a spoločná modlitba doma. Pandémia koronavírusu, ktorá zasiahla v tomto roku celý svet, zastavila, alebo lepšie povedané obmedzila všetky spoločenské, rodinné, kultúrne, športové, ale aj náboženské podujatia. Celý Jubilejný rok sme boli dlhé mesiace v prvej vlně a niekoľko týždňov v druhej vlně, bez možnosti návštevy chrámu a spoločnej modlitby v cirkvi. Rodinné udalosti, ako sú krstiny, svadby a dokonca i pohreby boli obmedzené na minimum účastníkov, hostiny sa nateraz nekonajú vôbec. Naše deti, kontakt so školou a spolužiakmi, majú len prostredníctvom online priestoru. Seniori a chorí boli vyzývaní nevychádzať z domu vôbec. Práca z domu prinútila mnohých tráviť čas pri svojich počítačoch a kvôli zatváraní prevádzok mnohí o ňu prišli. Návštevy a stretnutia s priateľmi zastavil zákaz vychádzania a zhromažďovania sa. Hranice boli zatvorené. Nemocnice zaviedli prísny režim a lôžka pre nakazených pacientov museli byť vytvárané aj na iných oddeleniach. Niektorí sme pandémie pocítili nielen v peňaženke, ale aj bytostne, keď sme sa len v kruhu najbližších ľuďmi so svojimi príbuznými, ktorí tejto zákernej chorobe podľahli. Dokonca ani v dušičkovom čase sme sa za nich nemohli ísť pomodliť a zapáliť sviečku na ich hroby. Som si istý, že nikto z nás takto nikdy neprežil Veľkú Noc a Dušičky.

Pred 350-timi rokmi náš kraj sužovali náboženské vojny a trpel pri tom obyčajný ľud. Zničené domy, vypálené chrámy, choroby, hlad a chudoba. Práve v tom čase prišlo znamenie z neba – slzy Matky, ktorými Boh dáva vedieť, že svoj ľud neopúšťa. Myslím, že toto je potrebné si uvedomiť aj na konci tohto roka, poznačeného pandemiou: *Boh je s nami!* Je s nami od chvíle nášho počatia. U proroka Jeremiáša čítame: „*Skôr než som ťa utvoril v matkinom lone, poznal som ťa.*“ (Jer 1, 5). Boh je s nami počas celého nášho života. Lebo: „*Ty si môj milovaný syn, v tebe mám zaľúbenie.*“ (Mk 1, 11), toto zaznelo vo chvíli nášho krstu, keď sme sa stali Božimi synmi a dcérami. A „*aj keby matka, zabudla na teba, ja ťa nikdy neopustím.*“ (por. Iz 49, 15). Boh je s nami v našich radoostiach, ale aj v čase núdze. Je s nami, keď sa nám darí, ale aj keď strádam. Je s nami, keď sme zdraví, ale je s nami, aj keď sme chorí. Boh je s nami v našej mladosti a bude s nami až do konca. Má pre nás všetkých pripravené miesto v nebi, lebo „*v dome môjho Otca je mnoho príbytkov.*“ (Jn 14, 2). Tu, ale prichádza pre teba dôležitá otázka: „*Si s ním aj ty? Čo znamená On pre teba?*“ Myslím, že práve tento rok je pre nás veľkou príležitosťou, aby sme si vedeli zodpovedať na najdôležitejšie otázky nášho života: „*Odkiaľ som prišiel? Co je zmyslom môjho putovania na zemi? a Kam smerujem?*“ Boh pre nás urobil všetko: „*...tak miloval svet, že dal svojho Jednorodného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale mal večný život. Lebo Boh neposlal svojho Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil.*“ (Jn 3, 16) A tento svoj život nám ponúka prostredníctvom Cirkvi, v ktorej sa môžeme o neho starať, aby vyrástol v nádherný strom, v ktorom mnohí nájdu odpočinok. Lebo cirkev, nie je len nejaká ustanovizeň, či organizácia, ktorá „*odčerpáva*“ verejné financie pre *daromžrácov*. Cirkev to si aj ty! Cirkev je rodina Božích synov a dcér, je to rodina Božích detí, ktoré zjednotené Svätým Duchom žijú v láske a jednote. Práve táto dokonalá Láska (Boh) zachráni svet. Zachráni tvoje krachujúce

manželstvo, zachráni tvojho strateného syna, zachráni tvojho nešťastného kolegu v práci. Všetci netrpezlivo čakáme na vakcínu, aby sa náš život vrátil do „*normálnych*“ koľají. Ale táto vakcína je tu už viac ako 2000 rokov. Táto vakcína sa volá Ježiš Kristus. Ponúka sa ti úplne zadarmo, nevnučuje sa, ale čaká, či ho prijmeš. Čaká, či mu dovoľíš, aby ťa robil šťastným. Čaká, kedy mu otvoríš svoje srdce.

Preto na naše otázky: „*Ako prežijeme zimu? Aké budú ďalšie opatrenia a nariadenia? Ako to bude v nastávajúcom roku 2021? Bude vakcína povinná? atď.*“ je odpoveďou prichádzajúci čas Vianoc. Čas, keď znova zasadneme k našim štedrovečerným stolom. Čas, keď dovoľíme Bohu, aby vytvoril blízkosť, napriek vzdialenostiam, ktoré sú medzi nami. Čas, keď Boh a jeho Láska bude v nás a my budeme v Bohu a jeho Láske. Všetkým prajem so svojou rodinou, aby ste túto Božiu blízkosť pocítili vo svojich životoch. Prajem vám, aby ste Boha dali na prvé miesto vo svojich rodinách. Prajem vám, aby ste Bohu dovolili robiť vás šťastnými podľa jeho vôle. Christosraždajetsja!

o. Maroš Rinik, farár Gréckokatolíckej farnosti v Trhovišti

Vianoce

Vieme, čo to asi znamená, keď na adventnom venci hori už tretia a o pár dní štvrtá sviečka. Advent ubehol veľmi rýchlo. Už zostáva len zabaliť darčeky do hodvábného papiera, urobiť posledné nákupy. Vianoce sú už za dverami. Sú to sviatky darčiekov, v tom sú všetci ľudia na svete zajedno, i veriaci i neveriaci, kresťania aj ateisti. Rozdiel je len v tom, že kresťania vedia prečo. Kresťania vedia, že preto si počas Vianoc dávame navzájom darčeky, že sa nám dala darom Láska najväčšia, Láska sama - Boh. Kresťania vedia, že hodnota daru nie je v peniazoch, ale je v láske, s ktorou ho dávaš. Že darčekom dávaš sám seba - podobne ako v dare Eucharistie sa nám dáva Pán Ježiš. V tom je krásna a veľkosť darčeka. Aj tieto nastávajúce Vianoce sú darom pre nás, aby sme sa nadýchli, načerpali sily, nie aby nás udusili a potrebovali sme po nich ešte týždeň oddychovať. M. Quoist, autor rôznych kníh hovorí: „*Keby si prestal obdarovávať, prestal by si milovať. Keby si prestal milovať, prestaneš rásť. Keď prestaneš rásť, prestaneš aj žiť*“ - stáva sa mŕtvolou. Po zaobstaraní a zabalení darčiekov nám zostáva ešte jedno dôležité, to principiálne – nie len prežiť pekne a kresťanský vianočné dni, ale ich aj žiť! Nepokaziť ich nervozitou, zhomom, náladosťou. To je snáď najväčší dar celej rodine. A každý by sa mal snažiť ho darovať: dobrú náladu, pohodu, vľúdnosť. Dať zo seba a seba. Ježiš dar nepotrebuje, ani Vianoce, je to znamenie a tiež čas pre nás, aby sme sa nadýchli a zakusili Boha ako dar.

„Boh sa pre nás stal darom. Vianoce sa stali sviatkom darov, aby sme tak napodobili Boha, ktorý nám daroval samého seba. Nechajme, aby sa nášho srdca, našej duše a našej mysle, dotkla táto udalosť! Medzi mnohými darmi, ktoré kupujeme a dostávame nezabudnime na ten pravý dar: navzájom sa darovať jeden druhému!“ (Benedikt XVI.)

Marek Vajs, kaplán Rímskokatolíckej farnosti v Trhovišti

Úvahy písané vo veršoch / v máji, počas prvej vlny pandémie /

Sadám si k stolu so svojimi úvahami
a to, čo píšem, viete aj Vy sami.
Nie je to, veru, nič svetoborné,
len čo život prináša - aktuálne.

Posledné mesiace nám starosti narobili
a do cesty nečakané prekážky položili.
To, čo sa deje nás predtým nestretlo
a do našich duší veľa obáv vmietlo.

Najprv sme iba z diaľky počúvali,
aké strašné veci sa vo svete diali.
A to sme vtedy ešte vôbec netušili,
že sa ten vírus aj ku nám rozšíri.

Zrazu sme na tvárach rúška mali
a doma paralyzovaní čakali.
Takmer všetko vlada pozatvárala
a po ulici už ani živá duša nekráčala.

Bolo nám ľúto za našou pracou
a iste neklamem, že aj za plácou.
V neistých obavách stále čakáme,
ako sa to celé ďalej vyvinie.

O svojich blízkych sme sa báli,
aby ten strašný vírus nedostali.
Veru, krušné chvíle sme prežívali,
keď sme sa dlhé dni nestretávali.

A naše deti a vnúčatka, čo žijú ďaleko?
O to viac nás za nimi srdce bolelo.
Navštíviť sme ich veru dlho nesmeli,
iba cez obrazovku sme sa videli.

Nemohla sa spolu stretnúť celá rodina,
nesmeli sme ísť do divadla, ani do kina.
Pred obchodom sme v odstupoch stáli
a smutné tváre pod rúškami ukrývali.

Na neznámych s nedôverou pozerali,
približiť bližšie k cudzím sme sa báli.
Susedom sme len cez plot zakývali
a na diaľku si informácie vymieňali.

Ľudia boli často na nete,
využívali veľa sociálne siete.
Kontakty naživo boli obmedzené,
ešteže komunikovať online vieme.

Keď sa vrátil muž, či žena z cudziny,
nemohli spolu zdieľať svoje periny.
Museli byť prísne oddelení
a tak šup - do karantény.

Média širili správy poplašné:
Dajte si, ľudia pozor, to zle dopadne!
Ak budú manželia dlho zavretí v byte,
tak sa zaplnia väznice, a či pôrodnice.

Deti sa na ihrisku hrať prestali,
rodičia ich radšej von nepúšťali.
Na diaľku sa cez počítač učili,
i úlohy si doma online robili.
Na dedine to ľudia lepšie znášali,
hlavne, keď jarné práce začali.
Na čerstvom vzduchu stále robili,
kopali, siali, sadili a záhrady zveľadili.

Gazdinky doma si recepty vymieňali,
skvelými kuchárkami sa všetky stali.
Varili, hnetili, domáce chleby vypekali
a tak sme všetci pomaličky priberali.

Mnohí si svoje obydlia vypratili,
aj na koničky viacej času mali.
Niektorí bicykle z pivnice vytiahli
a do prírody na cyklotúru vybehli.

Pri Ondave krásne miesta objavili,
o ktorých celé roky ani netušili.
A keď už žiadnu prácu nemali,
tak si zaujímavú knihu čítali.

Aj všetky kostoly ostali prázdne,
už iba z médií zneli zbožné kázne.
A či sa k sebe ľudia duchom priblížili?
Možno si mnohé veci uvedomili...

Už po nákupných centrách často nebeháme
a ani toľko vecí stále nezháňame.
Bez mnohých zbytočností sa zaobídeme
a už si iba jedno, a to zdravie, prajeme.

A tak len s vierou a nádejou dúfame,
že tá hrozná pandémia skoro pomine.
Veď už tie rúška z tváre chceme dole dať,
opäť sa spolu tešiť, smiať a objímať.

Iveta Baková /rod.Jarabáková/

Ako vidím tento rok Vianoce ja.

Vianoce patria k najkrajším sviatkom v roku. Vianoce sú sviatky radosti, pokoja a lásky. Mrzuté tváre ľudí sa začnú rozjasňovať, zelená krajina sa zmení na bielu a v dome začnú rozvoníavať vianočné perníčky. Ale ako to bude tento rok?

Tento rok, rok 2020, je zvláštny. Matka príroda si robí, čo chce. Prišla k nám pandémia koronavírusu, ale snažíme sa to vnímať pozitívne. Vianoce sú už za dverami. Veríme, že napadne aj sneh. Ani rúška nám nedokážu nič zneprijemniť. Počas vianočných sviatkov sa zastaví náš každodenný kolotoč, spomalí sa čas, človek načerpá novú energiu a zabudne na všetko zlé. Už začiatkom decembra sa začína piecť vianočné pečivo a v domácnostiach začína vládnuť vianočná nálada. Verte, že ani tento rok to nebude inak. Otecko kúpi vianočného kapra, babička napečie najlepšie koláčiky, mamka ozdobí vianočný stromček a dedko tomu dodá skvelú atmosféru. Deti sa isto budú tešiť na Ježiška, ktorý im prinesie úžasné darčeky a konečne namiesto ponožiek rúška. Štedrý večer strávime v kruhu rodiny a bude plný radosti. Nuž, neviem, či sa dostaneme do kostola na štedrý večer, ale verím, že si to vynahradíme inokedy. A keď nebude lyžovačka v Tatrách, bude isto na streche.

Nenechajme si skaziť najkrajšie sviatky v roku pandémie. Myslím si, že tieto Vianoce nebudú iné ako minulý rok, a užijeme si ich tak, ako sa patrí. A keď budú iné, tak snáď len v tom, že to budú tie najkrajšie zo všetkých Vianoc. Všetkým ľuďom z celého srdca prajem tie najkrajšie vianočné sviatky.

Veronika Krátká

Čo nám vzala a čo dala korona

Kdesi som čítala, že ľudstvo dostalo takú chorobu, akú si zaslúžilo. Asi to bude pravda. Ešte začiatkom tohto roku sme žili taký normálny, všedný, uponáhľaný život a netušili sme, že sa to čoskoro zmení. Dospelí chodili do práce, deti do školy, starí rodičia si žili svoj každodenný život na dôchodku.

A zrazu sa všetko zmenilo. Prišla k nám choroba, odborné nazvaná COVID-19. Uponáhľaný svet sa stíšil a už nič nie je také, ako bolo predtým. Deti nechodia do školy, zatvorili sa obchody, reštaurácie, kostoly, mnohí dospelí prišli o prácu alebo sú doma s deťmi a všetci sa bojíme. Je tu choroba, ktorú nepoznáme a ktorá zabíja tisíce, milióny ľudí. Nosíme rúška, dezinfikujeme si ruky, podstupujeme testovanie a snažíme sa chrániť seba, rodinných príslušníkov i ostatných ľudí. Ale tiež si uvedomujeme, ako bezstarostne sme žili predtým - náš život bol presýtený blahobytom, neúctou k pravým hodnotám, nevážili sme si zdravie, zanedbávali rodinné vzťahy. Svet bol veľmi uponáhľaný, rodičia sa hnali z roboty do roboty, deti bežali zo školy na krúžky a potom zase ku knihám, počítačom a nemali sme čas na nič a nikoho. A prečo táto neznáma pandémia kosí práve starých ľudí? Lebo sme si ich prestali vážiť a prestala platiť Dobšinského rozprávka o troch grošoch. Starých rodičov sme odkladali na dožitie do domovov, stacionárov, charít, či podobne pomenovaných zariadení. Nákaza nám dnes nedovolí ich navštíviť, v mnohých prípadoch sa dokonca s nimi navždy rozlúčiť. Korona nás obrala o veľa vecí, zatvorila nielen školy, ale tiež ľudí do svojich domovov a to možno práve z dôvodu, aby sme si uvedomili cenu rodiny. Aj preto ma v tejto ťažkej dobe, keď ľudia rozhádzala politika a sú v strese z nepoznanej choroby, nesmierne potešil projekt pod názvom „Kolkó lásky sa zmestí do krabice od topánok“. Ľudia z celého Slovenska - dospelí, ale aj MŠ i ZŠ - pripravujú do krabíc darčeky pre seniorov v domovoch dôchodcov. Návštevy sú, vzhľadom na pandemickú situáciu zakázané, ale tieto malé darčeky starých azda na Vianoce potešia a uvedomia si, že nie sú sami a niekto na nich myslí. Do projektu sa zapojili aj členky Únie žien v našej obci a aj touto cestou im za obdarovaných seniorov, v zariadení Senior Centrum Širava, ďakujeme.

Hovori sa, že všetko zlé je na niečo dobré. Asi to bude pravda. Muselo prísť niečo, aby sme spomalili a uvedomili si, že nie všetko na tomto svete sa dá kúpiť a že človeku ku šťastiu niekedy stačí tak málo.... obyčajné zdravie a jeho najbližší.

Snáď nás pandémia zmení k lepšiemu.

Ľudmila Geročová

„Ako sa čepilo u nás“

Poslaním folklórnych skupín je rozsievat' medzi ľuďmi radosť, potešenie. Zabávať ich svojim spevom, tancom. Zároveň ich úlohou je zachovávať zvyky, tradície pre budúce generácie.

O zachovávanie tradícií sa snažíme aj v našej Ondavčanke. Sťažené podmienky máme tým, že sme ženskou skupinou a tak sa zameriavame na tradície, kde hlavnú úlohu zohráva žena – páranie peria, pranie na potoku, koledy.. V poslednom období je medzi mladými veľmi „moderné“ čepenie mladuchy.

Svadba – vešeľe, je oslavou spojenia dvoch životov. Pre mladých ľudí je to deň, kedy chcú byť krásni, šťastní, veselí. „Na žadnim vešeľu ňešmi chibac redovi a čepeňe mladej“. Týmto slovami sa začína televízny klip Ondavčanky v relácii „Kapura“, ktorý sme natočili v minulom roku. V skratenej verzii sme ukázali, ako sa robilo čepenie u nás. Ako to bolo kedysi?

Čepenie mladej sa konalo okolo 17-18 hodiny. Konalo sa zvyčajne u horných susedov. Ženich predtým doniesol do izby vedro s vodou, ktoré prekryl doskou. Vedro s vodou vraj preto, aby sa mladej ľahko rodilo. Nevestu privádzajú dievčatá- družičky. Posadia ju na vedro, dajú dole z hlavy zelený veniec, ktorý jej uvidi skoro ráno z barvinku (dievčatá sa zišli o 4-5 hodine ráno u nevesty). Nevesta sa na redový tanec prezlieka z bielych šiat do hodvábných šiat. Nevestu začepí svatka nevesty. Družičky čepenie doprevádzajú svojím spevom. Ženich v miestnosti nie je, prichádza až na redový tanec. Pripravuje sa, oblieka košeľu a kravatu, ktorú mu kúpila mladucha. Hneď po čepení nasleduje redový tanec. Začepení mladuchu do miestnosti doveďe nasleduje. Od nej ju kupuje starší družba, ktorý s mladuchou tancuje a odovzdáva ju ostatným, ktorí redový tanec chcú tancovať. Posledný tancuje mladý, ktorý si svoju ženu- nevestu odvedie preč.

Takýmto spôsobom prebieha aj naše čepenie mladuchy. Nezaraďujeme do čepenia žiadne iné prvky- sviečky, stínanie hlávky, nakoľko sa v našom regióne toto nerobilo. Počas čepenia mladuchy spievame piesne, v ktorých je hlavnou témou rozlúčka nevesty s mamkou a s kamarátkami. Piesne sú smutné, clivé a tak nie na jednom oku sa zaligoce aj slzička.

„Naco sce me, mamko moja, mladu odali.
Teras še vám , najkrašši strom, v sadze vivali.
Vivali še, od koreňa, ňebudzeš mac pocešeňa,
mamočko, moja.“

Dobre bulo, mamko moja, sluchac muziki.
Kedz zahráli, pod obláčkom, jak ľem slaviki.
A mñe teras nič ňemilo, bo mñe muža netrebalo,
Mamočko moja.“

Nataša Hrabovská
vedúca FS Ondavčanka

PAULA SABOLOVÁ- JELÍNKOVÁ: JAK ME HUTORELI
JAK BULO U NAS NA VILIJU

Kedz mi bula mala Štedri večar me volaľi Viľija. Rano me išľi na pastirsku omšu. Cali dzeň še ňejedlo, bo bul veľki pust. Jedľi me až večar. Večar me čekaľi co nam priñeše Ježiško. Dakedi nam priñis štrimfle a dakedi aj nič, ja bul bohati. Stromik me sebe robiľi sami. Kocki cukru me zabaľiľi do papirikov a bul krasni. Stal na šafarni. Večar me čekaľi kedi ocec priñeše slamu do chiži. Slamu za to bo Ježiško še narodzil na slame. Ocec začal vinšovac: „Vinčuju vam na totu svatu Viľiju hojñeše a pokoj-ñeje ročki dočekac pri ščescu, pri zdravju, pri tim Božskim požehnañu , to vam vinčuju, to vam Pañe Bože daj. Pochvaleni Ježiš Kristus.“ A mac odpovedzeľi : „ Na veki amen.“ Ocec priñešli pod stul lanc, šekeru, šeno a žochtar. Lanc zato, žebi rodzina furt trimala pohromadze, šekeru zato, žebi bulo dojs dreva, šeno, žebi bulo pre statok a žochtar, žebi bulo mľika. Na stul še dal kolačok, križik, švička, oštija, med a cesnok. Pod partok še dala pasuľa, kenderica, zarno a drobne peñeži, žebi bul urodni rok. Pred stolom me še modľiľi Anděl pana, za umartich a za pokoj. Mac nam daľi križik na čelo a hutoreľi : „ Žebi ce tak ľudze ľubiľi, jak ja ľubu med“ a zakusoval še cesnok, žebi me buli zdravi. Vecka me jedľi kozare na kvasno a bobal'ki. Po večeri oce vžal'i žochtar a z každoho jedzeña pre kravu, šviñu, kuri a psa. Špivali me koľedi a išľi me špivac i pod oblaki a vecka na polnočnu. Pomali še to už vitraca. Šviatki buli dakedi chudobne aľe radosne.

HAČKOVANÉ PRÁCE AUTORKA LUDMILA ROKOVÁ

Ďakujeme.

Vážení rodičia, priatelia školy. V tomto čase je akurát rok tomu, čo naša Materská škola bola rekonštruovaná. Síce iba časť z toho, čo by sme všetko potrebovali a chceli, ale v rámci energetickej úspory sme veľmi radi, že sa tak stalo. Vďaka zriaďovateľovi – pani starostke a obecnému zastupiteľstvu – máme vo vnútorných priestoroch školy teplo, útulne, zmodernizovane, vo vonkajších zas bezpečne a ako lahodiaco. Tou povestnou čerešničkou je nedávno dokončené zastrešenie schodiska, ktoré po dodaní materiálu zhotovil a osadil vo svojom voľnom čase p. Dobák s náležitou pomocou p. Rusiča.

Poďakovať sa však musím všetkým, ktorí priložili ruku k dielu: Vám, milí rodičia, obecní hasiči, aktívni pracovníci, zamestnanci Obecného úradu a Materskej školy. Bez Vašej pomoci by presťahovanie do náhradných priestorov, aj z nich, nebolo také rýchle. Myslím, že málo kde by sa to všetko uskutočnilo v priebehu 1 – 2 dní, bez prerušenia prevádzky. Báli sme sa tej prerábky, nevedeli sme si to ani predstaviť – náhradné priestory, bezpečnosť detí, rekonštrukčné práce... Nakoniec to dopadlo všetko – eňo – ňuňo“, ako hovorím našim detičkám pri výborne zvládanej práci. Najväčší zážitok z toho všetkého mali práve ony, a to je hlavné. Nakoniec som rada, že mali takéto spestrenie v tej náročnej dobe, ktorá nastala.

Príšiel nový rok a zrazu akoby švihol čarovným prútkom. Už nič nebolo a nie je také a tak, ako sme to mali zaužívané. Na nové si museli zvykať deti, rodičia i všetci zamestnanci. Všetko akoby sa vyplo, zhaslo, skončilo. S deťmi nenacvičujeme programy; nikam nechodíme; rodičia nesmú vstúpiť do budovy školy a pokochať sa prácami svojich detí; nosíme rúška a pomaly sa ani pod nimi nespoznávame; všade a stále dezinfikujeme sa, aj všetko okolo nás. Zápisy do materských aj základných škôl sú on – line, rodičovské združenia on – line, konzultácie a školenia on – line, pomaly aj rodinné návštevy budú on – line.

Aby sme však neporušili tradíciu oslavy príchodu svätého Mikuláša, aby sme neprišli o tú radosť, možno trochu aj obavu a strach, v detských očiach, rozhodli sme sa nacytovať vianočnú besiedku na jeho privítanie aj tohto roku. I keď bude bez prítomnosti rodičov, pripravujeme sa na ňu poctivo a v netrpezlivom očakávaní. Aspoň trochu tej nefalšovanej detskej radosti z blížiacich sa sviatkov plánujeme preniesť aj do Vašich domovov, ako inak – cez digitálne technológie. Dúfajme, že technika nezlyhá, že Vás potešíme aspoň takto. Samozrejme, že pripravujeme aj ďalšie rôzne zaujímavé aktivity, aby sme deťom spestrili a spríjemnili pobyt v Materskej škole.

Našu Materskú školu tomto šk. roku navštevuje 21 detí vo veku 3 – 6 rokov, z toho päť detí sa pripravuje na primárne vzdelávanie. Keďže je deťúrencov neúrekom, na hranie využívame dve miestnosti – herňu, aj spálňu, ktorá v dopoludňajších hodinách slúži tiež ako herňa. Za výchovu a vzdelávanie detí zodpovedajú dve kvalifikované učiteľky, chod kuchyne má na starosti vedúca školskej jedálne a hlavná kuchárka, ktorá zodpovedá za kvalitu, hygienu a estetiku jedál; za hygienu, čistotu a dezinfekčnosť prostredia Materskej školy zodpovedá upratovačka.

Zvlášť a v neposlednej miere mi dovoľte poďakovať sa našej kolegyni a zároveň pani kuchárke, Aničke Smidovej, ktorá po dlhoročnej práci v našej „škôlke“ a starostlivosti o plné brušká detí, odišla do zaslužbeného dôchodku. Myslím, že na jej povestnú paradajkovú polievku málokto zabudne. Ďakujeme, Anička!

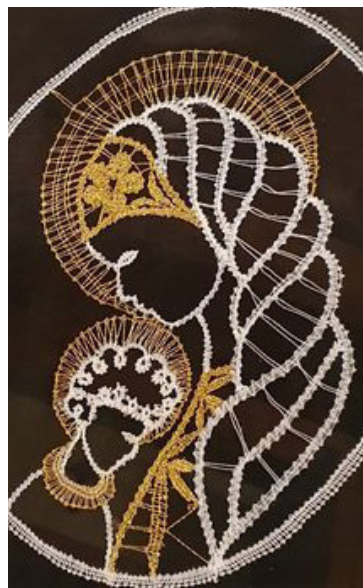
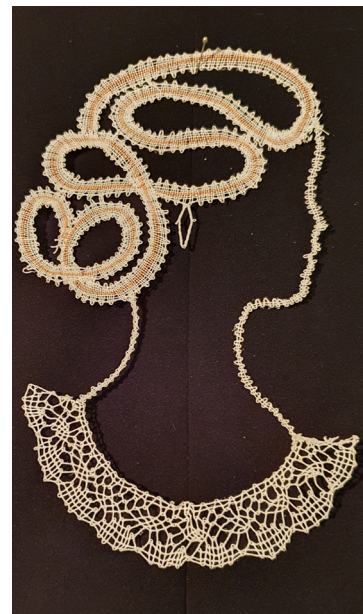
Touto cestou by som chcela poďakovať aj všetkým občanom, ktorí nám pomáhali pri zbere papiera. Utŕžené financie sme používali najmä na modernizovanie učebných pomôcok. Nakoľko cena za papier veľmi klesla, zmenila sa legislatíva, zber sme ukončili.

V tomto školskom roku máme v pláne uskutočniť ešte rekonštrukciu pieskoviska, dokončiť montáž a osadenie dreveného domčeka a terasy, v priestoroch školského dvora. Za jeho nákup ďakujeme sponzorom – rodičom Babjakovým. Tiež plánujeme dokončiť posedenie na zadnom dvore, ktoré využívame najmä pri spoločných posedeniach, opekačkách.

Dúfajme, že sa nám to všetko podarí zrealizovať, a že pri tej opekačke v lete sa už aj ozaj a skutočne zideme.

Ešte raz, všetkým veľká a srdečná vďaka.

Jana Ďuriková, riad. MŠ

PALIČKOVANÁ ČIPKA
AUTORKA ANNA SMRIGOVÁ

AUTORKA OBRAZOV
MÁRIA KLIMOVÁ

Dovoľte mi využiť túto príležitosť a prihovoriť sa Vám, vážení Bánovčania.

Keď sme koncom roka 2019 zaregistrovali informácie o tom, že v Číne bol identifikovaný nový typ koronavírusu, ktorý spôsobuje ochorenie COVID-19, zdalo sa nám to akosi príliš vzdialené. Vlastne ešte nedávno, keď sme pozerali na mapu krajín, kde bol tento koronavírus identifikovaný, mohli sme sa cítiť aspoň čiastočne v bezpečí, pretože Slovenská republika bola pomerne dlho vyznačená ako biela plôška v strede Európy, ktorá označovala miesto, kde tento koronavírus ešte nebol identifikovaný. Nové správy však každý deň prinášali informácie o tom, že susedné krajiny tento vírus zasiahol a bolo už iba otázkou času, kedy bude identifikovaný aj na Slovensku. A netrvalo dlho a prvý prípad pacienta s koronavírusom ohlásila aj Slovenská republika. Žiaľ tento prípad nebol posledný a postihnutých osôb aj na Slovensku zo dňa na deň pribúda. Potvrdené sú už prípady na celom Slovensku. A tak jarné a letné obdobie, ktoré je pre väčšinu ľudí tým najkrajším obdobím roka, začalo naberať príchut' akejsi trpkosti a melanchólie. Inokedy preplnené mestá a ich ulice v súčasnej dobe pripomínajú mestá duchov. Možno povedať, že na takúto situáciu nikto z nás nebol pripravený. Hasičské aktivity, ktoré pravidelne ožívajú v jarnom a letnom období sa nestihli ani rozbehnúť. Pandémia koronavírusu však ovplyvnila nielen športové a kultúrne kalendáre, ale aj tie naše – hasičské. V mesiaci máj sme mali naplánovanú dennú súťaž k 130. výročiu založenia nášho Dobrovoľného hasičského zboru v obci. V mesiaci júl sme už tradične chceli organizovať nočnú súťaž – Memoriam Štefana Kandu. V rámci vydaných opatrení zo strany Regionálneho úradu verejného zdravotníctva a nariadenia z DPO SR sme tieto súťaže v tomto roku z bezpečnostných dôvodov doma radšej neorganizovali. Naše dievčatá a chlapci však na jednej súťaži boli a to vo Vyšnej Rybnici, kde skončili na 7. a 11. mieste. Ešte jednej súťaže sme sa chceli zúčastniť v Slovenskej Kajni ale pre situáciu s covidom-19 vo Vranovskom okrese, sme tam kvôli našej bezpečnosti radšej necestovali.

Počas roka 2020 sme neustále pracovali na ošetrovaní hasičskej techniky. Z dotácie DPO SR sme dokúpili nový hasičský materiál a oblečenie. Niekoľko dní sme strávili na brigádach pri zbrojnici, ako bolo napr. betónovanie základu pod plechové garáže, kosenie okolia zbrojnice alebo zber starého železa.

Naša zásahová činnosť v roku 2020:

- V marci na požiadanie krízového štábu nemocnice sme zabezpečili transport zdravotníckych ochranných pomôcok zo skladov Štátnych hmotných rezerv SR z Čachtíc a Slovenskej Ľupče pre nemocnicu Svet zdravia v Michalovciach.
- V apríli sme pokračovali s prečisťovaním obecnej kanalizácie pred MŠ.
- Hasenie požiaru na farme piesky – hnojisko.
- Pílenie spadnutého stromu v rod. Šandorových č.d. 153.
- Ťahanie vody z pivnice v rod. Dankových č.d. 223.
- V júni cvičenie na vodnej hladine Z. Šíravy spoločne z DHZ Šírava (motorové člny).
- V júli sme 2x čistili kanál pod cestou pri čísle domu 51 - Ďurík- Džunko. (T - 815 CAS 32).
- Júl, august, september – dodávka vody na Z. Šíravu časť Paľkov na technike T- 815 CAS 32 DHZ Šírava.
- V októbri – vyhlásenie povodňovej pohotovosti KOS HaZZ SR Košice pre vybrané obce, ktoré disponujú povodňovou technikou. (spolu 38 obcí Košického kraja).
- V novembri sme pomáhali na oboch kolách Celoplošného testovania obyvateľov obce.

Žijeme neľahkú dobu. Zaviedli sa prísne zdravotné opatrenia, ktorými sa chce celá spoločnosť chrániť pred šírením vírusu. Rešpektovanie prijatých opatrení, aj keď sú obmedzujúce, je prejavom občianskej zodpovednosti, aby sme chránili svoje zdravie, či dokonca vlastný život i životy iných. Nevieťme ešte, čo nás čaká v najbližšej budúcnosti, možno ďalšie obmedzenia, iste i stúpajúci psychologický tlak vyplývajúci z rastúcich obáv o zdravotný, ale i ekonomický dopad súčasnej krízy. Sme veľká hasičská rodina, ktorá sa dokáže zomknúť a pomôcť tým, ktorý našu pomoc potrebujú. Chceme a sme pripravení podať pomocnú ruku tomu, kto ju práve potrebuje. Členovia DHZ preukázali vysokú spolupatričnosť a pomáhali v oboch kolách pri

celoplošnom testovaní obyvateľov v našej obci. V mnohých prípadoch sme vystupovali ako dobrovoľní hasiči bez ohľadu na to, či je niekto zaradený v DHZO alebo je člen DHZ. Každá pomoc a podaná ruka bola vítaná. Dôvera jedného k druhému, nesmierna obetavosť a profesionalita, boli zárukou úspešného zvládnutia úloh. Je potešiteľné, že v našich radoch sú tí správni členovia, ktorí neváhajú v čase núdze pomôcť. Všetkým je potrebné sa poďakovať za rozumný prístup počas pandemickej situácie. V týchto dňoch máme sice zahalené tváre rúškom, ale práve preto je potrebné ukázať v plnosti našu vnútornú silu a ochotu, pomôcť blížnemu v núdzi.

Ladislav Maťaš – predseda DHZ.

Zostavila:

Redakčná rada:

Foto :

Jazyková úprava:

Schválila:

Sadzba a a tlač:

Náklad:

Ľudmila Geročová

Členovia kultúrnej komisie pri OZ v Bánovciach nad Ondavou

Mgr. Beáta Baková, Martin Geroč

Mgr. Alexandra Erdelyová

Kultúrna komisia pri OZ v Bánovciach nad Ondavou dňa 3.12.2020

Roman Vorreiter PRINTMEDIA, Michalovce - www.printmedia.sk

300 kusov, Vychádza 1x ročne.